

Ideella föreningar

En ideell förening kännetecknas av att ändamålet är ideellt och/eller att dess verksamhet är ideell. En förening som främjar sina medlemmars ekonomiska intressen anses inte ha ett ideellt ändamål. För att en sådan förening, t.ex. en fackförening, ska vara en ideell förening i juridisk mening får den verksamhet som bedrivs för att främja ändamålet inte vara av affärsmässig karaktär. En ideell förening kan alltså inte både bedriva ekonomisk verksamhet och syfta till att främja sina medlemmar ekonomiskt.

Starta - ideella föreningar

Den ideella föreningen uppfyller villkoren för att vara en juridisk person om den

- har bildats av minst tre personer
- antagit stadgar som reglerar namn, syfte och beslutsgång, samt
- tillsatt styrelse.

En juridisk person har rättskapacitet, vilket innebär att den kan ha tillgångar och skulder samt ingå avtal och vara part inför domstolar och myndigheter.

Föreningen behöver inte vara registrerad hos någon myndighet för att ha rättskapacitet.

Stadgar - ideella föreningar

Stadgar är beteckningen på de interna regler som gäller för föreningen. Stadgarna har framför allt betydelse för det praktiska arbetet i föreningen och för att ge föreningen karaktär och motivera dess existens och verksamhet. En av huvudpunkterna i stadgarna bör därför vara att utförligt och preciserat ange föreningens ändamål.

För de flesta föreningar är det vanligt med tre grundläggande funktioner:

- den beslutande funktionen (föreningsmötet)
- den verkställande funktionen (styrelsen)
- den kontrollerande funktionen (revisorerna).

Stadgarna bör innehålla regler för dessa funktioner.

I relativt fullständiga stadgar bör följande finnas med:

- föreningens namn/firma
- sätesort (dvs. ort där styrelsen finns)
- ändamål
- regler för hur verksamheten ska bedrivas
- regler för medlemskap och uteslutning
- uppgift om beslutande organ
- regler för rösträtt och beslutsfattande
- bestämmelser om styrelse, dess sammansättning (antal ledamöter och suppleanter), hur den väljs, beslutsfattande, etc.
- verksamhets- och räkenskapsår
- bestämmelser om revisor/er (antal, hur de utses, etc.)
- regler för ändring av stadgarna

- regler för upplösning med angivande av vad som ska ske med kvarvarande tillgångar.

Det kan också vara bra att t.ex. ha med

- vad som gäller beträffande medlemsavgifter
- regler för kallelse till möten
- när årsmöte ska hållas
- vilka frågor som ska behandlas på årsmöte etc.
- under vilka omständigheter extra föreningsmöte ska hållas.

Riksorganisationer upprättar ofta normalstadgar för de föreningar som ingår i organisationen. Exempelvis använder sig idrottsföreningar ofta av Svenska Riksidrottsförbundets normalstadgar som hjälpmedel och underlag för att upprätta de egna stadgarna.

Ansvar - ideella föreningar

En ideell förening har som juridisk person egen rättskapacitet, dvs. kan förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter. Enskilda medlemmar har inte något betalningsansvar för föreningens skulder eller andra förpliktelser. En företrädare för föreningen, vanligtvis en styrelseledamot, kan dock i vissa fall bli betalningsansvarig för föreningens skatter och avgifter t.ex.

- om föreningen inte har dragit av skatten från lönerna i rätt tid
- om föreningen har låtit bli att betala in avdragen skatt, arbetsgivaravgifter, moms, punktskatter eller föreningens egen skatt
- om föreningen har lämnat oriktiga uppgifter till Skatteverket och därför har fått felaktig utbetalning av moms.

Ett personligt betalningsansvar för en företrädare i en ideell förening förutsätter att föreningen är skyldig att redovisa skatter eller avgifter och att föreningen dessutom har brustit i den skyldigheten.

Organisationsnummer - ideella föreningar

En ideell förening kan ansöka om ett organisationsnummer hos Skatteverket. Till ansökan ska bifogas bevittnade kopior av

- stadgar
- protokoll från konstituerande möte som visar
- att föreningen har bildats och antagit ett namn
- att stadgar antagits
- att styrelsen har valts
- vilka som ingår i styrelsen
- protokoll på vem/vilka som är firmatecknare.

Tre olika skattekontor handlägger ansökningar om organisationsnummer, (SKV 8400). Det är skattekontoren i Mariestad, Västervik och Uppsala. Vilket skattekontor föreningen ska vända sig till beror på var i landet styrelsen finns (var föreningen har sitt säte). Rätt skattekontor hittar föreningen via adresskartan.

Driva - ideella föreningar

Hur en ideell förening ska drivas bestäms av dess medlemmar i föreningens stadgar. Det finns dock vissa saker som föreningen är skyldig att göra. En ideell förening är t.ex. bokföringsskyldig om dess tillgångar överstiger 1,5 miljoner kronor eller om föreningen bedriver näringsverksamhet.

Bokföringsskyldighet - ideella föreningar

Bokföringsskyldigheten för ideella föreningar regleras i bokföringslagen (BFL). Bokföringsskyldighet föreligger om värdet på tillgångarna överstiger 1,5 miljoner kronor eller om föreningen bedriver näringsverksamhet (t.ex. avgiftsbelagda aktiviteter eller evenemang, servering, bokförsäljning, kiosk, lotterier, bingo, reklamupplåtelse, fest- och danstillställningar) eller är moderföretag i en koncern.

Alla föreningar som är bokföringsskyldiga ska avsluta den löpande bokföringen med ett årsbokslut eller i vissa fall med årsredovisning. Föreningar som normalt har en nettoomsättning på högst 3 miljoner kronor kan göra ett förenklat årsbokslut.

Även föreningar som inte är bokföringsskyldiga bör dock föra bok över inkomster och utgifter respektive tillgångar och skulder. Det är viktigt att gentemot medlemmar, bank, leverantörer, kommun och andra intressenter kunna visa hur föreningens ekonomi ser ut.

I lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter föreskrivs också att den som ska lämna självdeklaration, särskild uppgift, kontrolluppgift etc. ska se till att det finns underlag för att fullgöra uppgiftsskyldigheten och för kontroll av den.

Enligt grundregeln ska resultatet som en förening redovisar i inkomstdeklarationen beräknas enligt bokföringsmässiga grunder och god redovisningssed.

Räkenskapsår

En förening som inte omfattas av Bokföringslagen (BFL) kan tillämpa vilket räkenskapsår som helst i sina räkenskaper. I skattehänseende gäller emellertid för en sådan förening att beskattningsåret alltid är kalenderår. För att underlätta redovisningen i inkomstdeklarationen är det därför mest praktiskt om en sådan förening tillämpar kalenderår som räkenskapsår.

För förening som omfattas av BFL ska räkenskapsåret omfatta tolv månader. Räkenskapsåret ska vara antingen kalenderår eller s.k. brutet räkenskapsår. Från och med den 1 januari 2011 får ett brutet räkenskapsår påbörjas den första och avslutas den sista i en kalendermånad.

När bokföringsskyldigheten enligt BFL inträder, eller räkenskapsåret läggs om, får det omfatta kortare tid än tolv månader eller utsträckas att omfatta högst arton månader. Om bokföringsskyldigheten upphör får man korta av räkenskapsåret.

För att byta till brutet räkenskapsår krävs tillstånd från Skatteverket. Däremot kan föreningen byta från brutet räkenskapsår till ett räkenskapsår som följer kalenderåret utan tillstånd från Skatteverket.

Revisor

Revisionslagen är för de ideella föreningarnas del begränsad att gälla endast de som är skyldiga att upprätta årsredovisning. Endast i mycket stora föreningar ställs krav på auktoriserad eller godkänd revisor.

I mindre föreningar är uppdraget som revisor oftast ett förtroendeuppdrag och helt ideellt. Även om man i de flesta ideella föreningar kan ha lekmannarevisor/er - för vilka det inte finns några formkrav - bör man se till att denne/dessa uppfyller vissa kvalifikationer. Sålunda bör revisorn

- vara en person som har förtroende från samtliga intressenter

- ha tillräckliga kunskaper i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden för att kunna utföra sitt uppdrag. Kraven är naturligen större i en stor förening än i en liten förening med enkla förhållanden.
- vara oberoende gentemot föreningsledningen
- inte vara omyndig
- inte vara försatt i konkurs.

Revisorerna väljs på årsmötet och är ansvariga inför detta. De ska

- granska ekonomin
- göra förvaltningsrevision.

Den ekonomiska granskningen består bl.a. av

- genomgång och kontroll av räkenskaperna
- inventering av tillgångarna
- kontroll av att de ekonomiska handlingarna förvaras på ett säkert sätt
- kontroll av att gällande kontoplan följs
- kontroll av att betryggande försäkringar finns
- kontroll av att alla skyldigheter mot samhället fullgjorts.

Förvaltningsrevisionen har främst två syften:

- att kontrollera att styrelsen har skött förvaltningen på ett riktigt sätt
- att undersöka om styrelsens förvaltning stämmer överens med stadgarna, ändamålet i föreningen och föreningsstämmans (motsvarande) beslut.

Arkivering

All räkenskapsinformation ska bevaras i minst 7 år efter räkenskapsårets slut. Räkenskapsinformation är handlingar som är av betydelse för att man ska kunna förstå bokföringssystemets uppläggning eller för att kunna följa en affärshändelse och förstå dess innebörd. Exempel på detta är

- verifikationer, dvs. kvitton, fakturor m.m.
- kontoplaner
- instruktioner om redovisningsprinciper
- bokföring (grundbok, huvudbok)
- inventeringslistor, lagerspecifikationer och andra bilagor till årsboken.

Räkenskapsinformationen ska förvaras inom landet, i ordnat skick och på ett betryggande sätt. Den ska även vara i läsbar form för en utomstående granskare. Det är den bokföringsskyldige, dvs. föreningen, som har ansvaret för att informationen arkiveras på rätt sätt.

Inkomstskatt - ideella föreningar

Huvudregeln är att en ideell förening är skattskyldig i samma omfattning och enligt samma allmänna regler som andra juridiska personer. Enligt dessa föreligger skattskyldighet för inkomster som är av skattepliktig natur (t.ex. räntor, utdelningar, vinster vid avyttring av värdepapper och fastighet, rörelse- och fastighetsinkomster).

För juridiska personer hänförs alla typer av skattepliktiga inkomster till inkomstslaget näringsverksamhet i beskattningshänseende.

De skattepliktiga bruttointäkterna minus avdragsgilla kostnader beskattas efter en skattesats om 26,3 procent (statlig inkomstskatt).

Med hänsyn till att föreningar ofta har någon form av ideell verksamhet är det vanligt att dessa också har inkomster som inte är av skattepliktig natur. Typiska sådana inkomster är medlemsavgifter samt bidrag och gåvor som är avsedda för den ideella verksamheten. Å andra sidan är kostnader som avser den ideella verksamheten inte avdragsgilla.

Från huvudregeln om skattskyldighet finns undantagsregler. Dessa innebär att föreningar som har ett allmännyttigt ändamål och dessutom uppfyller vissa andra krav blir skattskyldiga bara för vissa inkomster. Man säger att sådana föreningar är inskränkt skattskyldiga.

Undantagsreglerna finns i 7 kap. inkomstskattelagen.

I det följande används benämningen "allmännyttig förening" för de föreningar som uppfyller samtliga fyra krav för inskränkt skattskyldighet. Läs mer om allmännyttiga föreningar under rubriken till vänster.

Inkomstskatt - ideella föreningar

Huvudregeln är att en ideell förening är skattskyldig i samma omfattning och enligt samma allmänna regler som andra juridiska personer. Enligt dessa föreligger skattskyldighet för inkomster som är av skattepliktig natur (t.ex. räntor, utdelningar, vinster vid avyttring av värdepapper och fastighet, rörelse- och fastighetsinkomster).

För juridiska personer hänförs alla typer av skattepliktiga inkomster till inkomstslaget näringsverksamhet i beskattningshänseende.

De skattepliktiga bruttointäkterna minus avdragsgilla kostnader beskattas efter en skattesats om 26,3 procent (statlig inkomstskatt).

Med hänsyn till att föreningar ofta har någon form av ideell verksamhet är det vanligt att dessa också har inkomster som inte är av skattepliktig natur. Typiska sådana inkomster är medlemsavgifter samt bidrag och gåvor som är avsedda för den ideella verksamheten. Å andra sidan är kostnader som avser den ideella verksamheten inte avdragsgilla.

Från huvudregeln om skattskyldighet finns undantagsregler. Dessa innebär att föreningar som har ett allmännyttigt ändamål och dessutom uppfyller vissa andra krav blir skattskyldiga bara för vissa inkomster. Man säger att sådana föreningar är inskränkt skattskyldiga.

Undantagsreglerna finns i 7 kap. inkomstskattelagen.

I det följande används benämningen "allmännyttig förening" för de föreningar som uppfyller samtliga fyra krav för inskränkt skattskyldighet. Läs mer om allmännyttiga föreningar under rubriken till vänster.

Skatteregler - ideella föreningar

Särskild löneskatt på pensionskostnader

En förening som har tecknat tjänstepensionsförsäkring, eller på annat sätt utfäst tjänstepension för sina anställda, ska betala en särskild löneskatt på pensionskostnader. Föreningen räknar själv ut underlaget för särskild löneskatt på pensionskostnader. Underlaget ska redovisas i en särskild ruta på inkomstdeklarationens första sida. Skattesatsen är 24,26 procent av underlaget. Debiteringen framgår av slutskattebeskedet. Information om hur underlaget räknas fram finns i regel på pensionsinstitutens webbplatser.

Mervärdesskatt (moms)

Mervärdesskatt (moms) är en skatt på omsättning av varor och tjänster. Om föreningen bedriver yrkesmässig verksamhet och säljer momspliktiga varor eller tjänster ska ni anmäla er för registrering till Skatteverket. En verksamhet anses vara yrkesmässig om den räknas som näringsverksamhet enligt inkomstskattelagen. Även annan ekonomisk verksamhet kan anses som yrkesmässig om omsättningen överstiger 30 000 kr.

Läs mer om mervärdesskatt i Momsbroschyren eller på sidan Moms och ideella föreningar.

F-skatt

Föreningar som bedriver näringsverksamhet kan få F-skattsedel. Detta innebär att en förening som har F-skattsedel själv betalar in sin preliminära skatt. Skatten ska föreningen betala in på ett skattekonto.

Om föreningen har F-skattsedel ska uppdragsgivare inte göra skatteavdrag från ersättning till föreningen. Om en förening som saknar F-skatt får ersättning för arbete från en uppdragsgivare ska denne normalt göra skatteavdrag med 30%. Ska verksamheten inte beskattas kan dock Skatteverket utfärda ett besked om att skatteavdrag inte ska göras.

Arbetsgivaravgifter

Har föreningen anställda ska föreningen betala arbetsgivaravgifter och göra avdrag för preliminär skatt för de anställda. Detta gäller även när föreningen betalar medlemmar för arbete som de utfört, t.ex. arvode till kassör eller ordförande.

Arbetsgivaravgift ska betalas på summan av lön, ersättning och förmåner om värdet tillsammans uppgår till 1 000 kr eller mer för mottagaren under året. Arbetsgivaravgifterna varierar utifrån den anställdes ålder. Läs mer om arbetsgivaravgifternas storlek.

Skatteavdrag och arbetsgivaravgifter ska redovisas i en arbetsgivardeklaration för redovisningsperioder.

Redovisning och betalning av innehållna skatter och avgifter ska göras senast den 12 i månaden efter det att lönen eller ersättningen utbetalades.

Skatteavdrag

Föreningar som betalar ut kontant ersättning för arbete till mottagare som har A-skatt ska göra skatteavdrag vid utbetalningen om den utbetalda ersättningen är 1 000 kr eller mer. Det spelar ingen roll om ersättningen är betalningsmottagarens huvud- eller sidoinkomst. Förening som betalar ut semesterersättningar ska också göra skatteavdrag, oavsett vad betalningsmottagaren har för skattsedel. Skatteavdrag ska göras på något av följande sätt:

- enligt tabell
- med 30 %
- enligt Skatteverkets beslut.

På semesterersättning dras skatt av enligt skattetablell för engångsbelopp.

Betalar däremot en idrottsförening ut ersättning till en idrottsutövare ska skatteavdrag inte göras, om ersättningen understiger ett halvt prisbasbelopp under året.

Vid varje avlöningstillfälle måste den anställde meddelas om hur stort skatteavdraget är. Det är lämpligt att göra det i lönebeskedet.

Föreningar som betalar ut ränta och utdelning ska också göra skatteavdrag om den uppgår till 100 kr eller mer. Observera att du måste dra av skatt på räntor och utdelningar oavsett vilken skattsedel betalningsmottagaren har!

Fastighetsskatt och fastighetsavgift

Det är vanligt att allmännyttiga föreningar äger fastigheter som är undantagna från skatteplikt vid fastighetstaxeringen. Det kan vara s.k. specialbyggnader (idrottsanläggning, kulturbyggnad, ecklesiastikbyggnad etc.) eller fastigheter som till övervägande del används i föreningens allmännyttiga verksamhet. För dessa betalar föreningen ingen fastighetsskatt.

Föreningars fastigheter har i övrigt skattepliktiga taxeringsvärden som de får vid fastighetstaxeringen. Dessa är i de flesta fall skattepliktiga till fastighetsskatt. En förening, såväl inskränkt som oinskränkt skattskyldig, ska alltså betala fastighetsskatt för sådana fastigheter. Skattepliktiga fastigheter är bl.a. sådana fastigheter som vid fastighetstaxeringen betecknas som

- småhusenheter
- hyreshusenheter
- lantbruksenheter (i den mån det på dessa finns småhus/tomtmark för småhus).

Kontrolluppgifter

Kontrolluppgift ska lämnas enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter. I första hand ska arbetsgivare lämna kontrolluppgifter för den som har fått

- lön
- arvode
- andra ersättningar och förmåner som är skattepliktig inkomst av tjänst.

Föreningen ska dessutom lämna kontrolluppgift på ersättning för utfört arbete som är inkomst av näringsverksamhet för mottagaren, om den endast har A-skattsedel. Det kan innebära att ni i vissa fall ska lämna kontrolluppgift för en juridisk person. Om mottagaren har F-skatt med villkor (FA-skatt) ska ni lämna kontrolluppgift om mottagaren inte skriftligen hänvisar till F-skattsedeln.

Föreningen ska lämna kontrolluppgift om det sammanlagda värdet av ersättningar och förmåner till en person är 100 kr eller mer för hela året. Om ni har dragit skatt på ersättningen ska ni lämna kontrolluppgift oavsett hur stor ersättningen är.

Uppgifterna ska lämnas till Skatteverket senast den 31 januari året efter utbetalningsåret. Blankett KU10 Kontrolluppgift från arbetsgivare m.fl. (SKV 2300) är vanligast. Till Skatteverket lämnas också en sammanställning över samtliga kontrolluppgifter. Dessa kan inlämnas på fil eller diskett. För att kunna lämna elektroniska uppgifter behövs ett program från Skatteverket. Beställ eller ladda ner det från Skatteverkets webbplats.

Deklarationskyldighet

Ideella föreningar lämnar Inkomstdeklaration 3, vilken består av särskild självdeklaration och särskild uppgift. Den ska lämnas senast den 2 maj 2011.

Särskild självdeklaration (sidorna 1 och 2 och i förekommande fall räkenskapsschema, SKV 2003a, och övriga deklarationsbilagor) ska lämnas av

- ideell förening som är skattskyldig för all inkomst om skattepliktiga intäkter är högre än 100 kr
- allmännyttig ideell förening om skattepliktiga intäkter som omfattas av skattskyldighet är högre än 15 000 kr
- ideell förening om underlag för fastighetsskatt/fastighetsavgift, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader ska fastställas.

Särskild uppgift (sidan 4), i vilken redogörelse lämnas för den skattefria verksamheten, ska lämnas av

- allmännyttig ideell förening som är inskränkt skattskyldig.

Befrielse från skyldighet att lämna särskild uppgift

Efter ansökan får Skatteverket medge befrielse för viss tid (vanligen fem år) från skyldigheten att lämna särskild uppgift. Ansökan, SKV 2501, lämnas till Skatteverket.

En förening som ska erlägga särskild löneskatt för pensionskostnader eller är skattskyldig till inkomstskatt och/eller fastighetsskatt/fastighetsavgift medges normalt inte befrielse från särskild uppgift.

Ändra och anmäla namn och adress - ideella föreningar

Glöm inte att ändra adress! Det kostar inget att ändra adress hos Skatteverket.

Avveckla - ideella föreningar

En ideell förening som vill bli avregistrerad i Skatteverkets register ansöker om avregistrering. Skicka avregistreringen till det skattekontor som handlägger det område där föreningen har sitt säte, dvs. kontoren i Mariestad, Uppsala eller Västervik. Vilket kontor som handlägger din förening hittar du om du klickar på [kartan](#). Begäran om avregistrering ska vara skriftlig.

Medskickat bör finnas ett protokoll från föreningens sista medlemsmöte som visar att beslut har fattats om att föreningen ska upphöra. Beslut om att föreningen ska upphöra ska fattas i sådan ordning som föreningens stadgar anger för att vara giltigt.

Ansökan om avregistrering bör vara undertecknad av behörig firmatecknare och vidimerad kopia på det justerade protokollet bör skickas med. Det ska även framgå vad som hänt med föreningens eventuella kvarvarande tillgångar.